

2019 MART AYI DÜNYA, TÜRKİYE VE MALATYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Hazırlayan:

Prof. Dr. Ahmet UĞUR

Malatya Ticaret ve Sanayi Odası Akademik Danışmanı

İÇİNDEKİLER

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	2
Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	4
1) Ekonomik Büyüme.....	4
2) Dış Ticaret.....	6
3) Ödemeler Dengesi.....	10
4) Enflasyon.....	11
5) İşgücü Piyasası.....	13
6) Kapasite Kullanım Oranları ve Üretim Endeksleri.....	15
7) Güven Endeksleri.....	16
8) Kısa Vadeli Dış Borç İstatistikleri.....	19
9) Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borç İstatistikleri.....	22
10) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	25
Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler.....	26
1) Dış Ticaret.....	26
2) Yatırım Teşvikleri.....	26
3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	28
4) Karşılıksız Çek ve Protestolu Senet İstatistikleri.....	29
5) Konut Satış İstatistikleri.....	31
6) Patent ve Marka İstatistikleri.....	32

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

2019 yılı Mart ayında dünyanın önde gelen ekonomik aktörleri olan ABD, Avrupa Birliği ve Çin gibi ülkelerin açıklanan ekonomik veri ve istatistikleri ile küresel ekonomik gelişmeler haftalık bazda aşağıda verilmiştir.

Mart 1. Hafta:

- Şubat ayında ABD'de ADP özel sektör istihdamı 183 bin kişi ile beklentilerin gerisinde kaldı. ABD'de tarım dışı istihdam Şubat ayında 20 bin artarken, işsizlik oranı %3,8'e geriledi.
- ABD'de dış ticaret açığı Aralık ayında 59,8 milyar \$ olarak son 10 yılın zirvesinde gerçekleşti. ABD'nin 2018 yılı dış ticaret açığı 621 milyar \$ oldu.
- Çin'in Başbakanı Li Keqiang, hükümetin 2019'da büyüme hedefini %6-6,5 aralığına çektiğini ve Çinli şirketler için yaklaşık 2 trilyon yuan tutarında vergi indirimi planladıklarını ve şirketlere yönelik kredilerin artırılacağını belirtti.
- Euro Alanı Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE), Ocak ayında %0,4 arttı.
- Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), 2019 yılı için küresel büyüme tahminini %3,5'ten %3,3'e çekti.
- Avrupa Merkez Bankası (ECB), faiz oranlarında değişiklik yapmayarak yılsonuna kadar faiz oranlarının mevcut seviyelerde kalmasının beklendiğini belirtti.
- İngiltere'de Şubat ayında inşaat PMI verisi 49,5 seviyesine gerileyerek Mart2018'den bu yana en düşük seviyesine indi.

Mart 2. Hafta:

- ABD'de Ocak ayında perakende satışları bir önceki aya göre %0,2 artarak beklentilerin üzerinde gerçekleşti.
- ABD'de tüketici fiyatları (TÜFE) Şubat ayında aylık bazda %0,2 ile beklentiler doğrultusunda yükseldi. Şubat ayında ABD'de enflasyon yıllık bazda %1,5 olarak gerçekleşti. Aynı dönemde ABD'de üretici fiyat endeksi (ÜFE) ise aylık bazda %0,1 artarak beklentilerin altında gerçekleşti.
- ABD'de sanayi üretimi Şubat ayında aylık %0,1 artarak beklentilerin altında kaldı.
- Euro Alanı'nda son iki ayda düşen sanayi üretimi Ocak ayında aylık bazda %1,4 artış gösterdi.
- Euro Alanı'nda Şubat ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) geçen yılın aynı ayına göre %1,5 yükseldi.
- İngiltere Parlamentosu, Brexit anlaşmasını ikinci kez reddetti. Anlaşmanın ikinci kez reddedilmesinin ardından İngiltere Parlamentosu anlaşmasız Brexit senaryosunu oylama yoluna gitti. Yapılan oylamada İngiltere'nin AB'den anlaşma olmadan ayrılma seçeneği reddedildi.
- Anlaşmasız Brexit senaryosunun reddedilmesinin ardından ise İngiltere Parlamentosu Brexit'in ertelenmesini oylayarak, AB'den Brexit'in ertelenmesini talep etme seçeneği sunan önergeyi kabul etti. Yeni durumda AB'nin ertelemeyi kabul etmesi gerekecek aksi takdirde 29 Mart'ta İngiltere anlaşmasız olarak AB'den ayrılacak.
- Çin'de Şubat ayında sanayi üretimi yıllık bazda %5,3 artarak beklentilerin gerisinde kaldı.

Mart 3. Hafta:

- Ocak ayında ABD’de fabrika siparişleri bir önceki aya %0,1 ile beklentilerin gerisinde artış gösterdi.
- FED, politika faizini beklenildiği gibi %2,25-2,50 oranında sabit tuttu. FED, 2019 yılı büyüme tahmininin %1,8 ve 2020 yılı büyüme tahminini %2,0 olarak aşağı yönlü revize etti.
- İngiltere Başbakanı Terasa May, AB’den çıkış sürecini 30 Haziran’a ertelemek istediğini açıkladı. Ayrıca May, İngiltere Parlamentosu tarafından iki kere reddedilen Bretix anlaşmasını tekrar oylamaya sunmak istediğini ve bu süreci 30 Haziran’dan ileri bir tarihe uzatmayacağını açıkladı.
- İngiltere’de işsizlik oranı Ocak ayında %3,9’a geriledi. Böylece İngiltere’deki işsizlik oranı 44 yılın en düşük seviyesine gerilemiş oldu.
- İngiltere’de Şubat ayında TÜFE, yıllık %1,9 ile beklentilerin üzerinde artış gösterdi.
- Almanya’da üretici fiyat endeksi Şubat ayında aylık bazda %0,1 azalırken, yıllık bazda %2,6 arttı.
- Japonya’da Şubat ayında ihracat yıllık %1,2 oranında, ithalat %6,7 oranında azalarak beklentilerin altında kaldı.

Mart 4. Hafta:

- ABD’de Ocak ayında dış ticaret açığı %14,6 azalarak 51,1 milyar \$ oldu. Aynı dönemde ihracat %0,9 artarak 207,3 milyar \$, ithalat %2,6 azalarak 258,5 milyar \$ oldu.
- ABD, 2018 yılının son çeyreğinde çeyreklik bazda %2,2 büyüdü.
- ABD’de bekleyen konut satışları Şubat ayında bir önceki aya göre %1 azalarak 101,9 seviyesinde gerçekleşti.
- Euro Alanı’nda Mart ayında ekonomik güven endeksi 105,5 seviyesine geriledi. Böylelikle, güven endeksi Eylül 2016’dan bu yana en düşük seviyesinde değer almış oldu.
- İngiltere Başbakanı May’in, Avrupa Birliği ile yaptığı Brexit anlaşması için 3. Kez oylamaya giden İngiltere Parlamentosu, anlaşmayı bir kez daha reddetti. Oylama sonrası İngiltere’nin Avrupa Birliği’nden 12 Nisan’da anlaşmasız ayrılma olasılığı kuvvetlenirken, May anlaşmalı ayrılık için çabalayacağını belirtti.
- İngiltere, 2018 yılının son çeyreğinde yıllık bazda %1,4 büyürken, çeyreklik bazda beklentiler doğrultusunda %0,2 ile sınırlı bir büyüme kaydetti.
- Şubat ayında Almanya’da işsizlik oranı beklentilere paralel olarak %4,9 olarak gerçekleşti.

Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

1) Ekonomik Büyüme

GSYH zincirlenmiş hacim endeksinin (2009=100) bir önceki yılın aynı dönemine göre değişim oranı ile hesaplanan GSYH büyüme hızı 2018'in dördüncü çeyreğinde yüzde -3 seviyesinde gerçekleşmiştir. Öte yandan endeks bir önceki çeyreklik döneme (2018 yılı üçüncü çeyrek) göre ise yüzde -1,8 düşüş göstermiştir. GSYH 2018 yılının dördüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 13,4 artarak, bir önceki çeyreğe göre ise yüzde 0,7 azalarak 1 trilyon 10 milyar 114 milyon TL değerine ulaşmıştır. Öte yandan dördüncü çeyrek dönemi ile birlikte açıklanan yıllık GSYH ise bir önceki yıla göre yüzde 19,1 artarak 3 trilyon 700 milyar 989 milyon TL olmuştur.

GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde; 2018 yılının dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak; tarım sektörü toplam katma değeri yüzde 1,3, sanayi sektörünün katma değeri ise yüzde 1,1 artarken inşaat sektörünün katma değeri yüzde 1,9 azalmıştır. Ticaret, ulaştırma, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetlerinin toplamından oluşan hizmetler sektörünün katma değeri ise yüzde 5,6 artmıştır.

Tablo 1: Gayrisafi Yurtiçi Hasıla Sonuçları, 2017-2018

Yıl	Çeyrek	Cari fiyatlarla (Milyar TL)	Cari fiyatlarla (Milyar \$)	Zincirlenmiş hacim endeksi (2009=100)	Endeks değişim oranı* (%)
2017	I	649	176	147,5	5,3
	II	734	205	164,0	5,3
	III	832	236	180,4	11,5
	IV	891	235	186,1	7,3
	Yıllık	3107	851	169,5	7,4
2018	I	789	207	158,4	7,4
	II	885	205	172,8	5,3
	III	1017	188	183,8	1,8
	IV	1010	185	180,5	-3,0
	Yıllık	3701	784	173,9	2,6

Kaynak: TÜİK

Gelir yöntemi ile hesaplanan GSYH, ekonomideki üretici birimlerin elde ettiği maaş, ücret gelirleri, işletme karı ve devletin elde ettiği çeşitli vergi gelirlerinden oluşmaktadır. Gelir yöntemiyle hesaplanan GSYH bileşenlerinin Gayrisafi Katma Değer (GSKD) içerisindeki payları incelendiğinde, işgücü ödemelerinin cari GSKD içerisindeki payı geçen yılın aynı döneminde yüzde 31,1 iken bu oranın 2018 yılının dördüncü çeyreğinde yüzde 31,2 olduğu görülmektedir. Net işletme artışı/karma gelirin payı ise yüzde 53,9'dan yüzde 51,3'e düşmüştür.

Tablo 2: Gelir Yöntemiyle GSYH Bileşenlerinin Gayrisafi Katma Değer İçerisindeki Payları, %

Yıl	Çeyrek	İşgücü ödemeleri	Üretim üzerindeki net vergiler	Sabit sermaye tüketimi	Net işletme artığı/Karma gelir
2017	I	39,0	-1,0	19,2	42,7
	II	36,5	-0,9	17,6	46,8
	III	32,5	-0,7	16,2	52,0
	IV	31,1	-1,1	16,1	53,9
	Yıllık	34,4	-0,9	17,2	49,3
2018	I	38,3	-0,9	19,3	43,3
	II	35,9	-0,9	18,2	46,9
	III	31,6	-0,4	17,2	51,6
	IV	31,2	-1,1	18,6	51,3
	Yıllık	33,9	-0,8	18,3	48,7

Kaynak: TÜİK

Üretim yöntemi ile hesaplanan GSYH değerlerinde tarım, ormancılık ve balıkçılık, hizmetler ve sanayi sektörlerinin GSYH içindeki payları incelendiğinde hizmetler yıllık ortalama yüzde 60,7 ile en yüksek paya sahiptir. Sanayi sektörü yıllık ortalama yüzde 32,9, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörü ise yıllık ortalama yüzde 6,4'lık bir paya sahiptir. Tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörü 2018 yılı içerisinde ilk üç çeyrekte GSYH'den aldığı payı artırırken dördüncü çeyrekte bu payı düşürerek yüzde 6,4'e ulaşmış ve toplam hacim içindeki payı azalmıştır. Öte yandan hizmetler ve sanayi sektörleri yıl içinde çeyreklik dönmelerin tamamında GSYH'den benzer paylar almıştır.

Tablo 3: GSYH İçindeki Sektörlerin Payı, 2018

	Sektörlere göre cari fiyatlarla değer payı				
	Çeyrek				
	Yıllık	I	II	III	IV
Tarım	6,4%	2,9%	4,5%	10,9%	6,4%
Sanayi	32,9%	34,1%	34,0%	30,7%	33,2%
Hizmetler	60,7%	63,0%	61,6%	58,4%	60,4%

Kaynak: TÜİK

2) Dış Ticaret

GTS'ye Göre Genel İhracat ve İthalat

Mart ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 0,50 oranında artmış, ithalat ise % 17,81 oranında azalmıştır. 2019 yılı Mart ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 0,50 artarak 16 milyar 334 milyon dolar,
- İthalat, % 17,81 azalarak 18 milyar 299 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 10,08 azalarak 34 milyar 633 milyon dolar olmuştur.

Dış ticaret açığı ise, 2018 yılı Mart ayındaki 6 milyar 11 milyon dolar seviyesinden, % 67,30 oranında azalarak 1 milyar 966 milyon dolar seviyesine düşmüştür.

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2018 yılı Mart ayında % 73,0 iken, 2019 yılı Mart ayında % 89,3 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4: GTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Ocak-Şubat			Mart			Ocak-Mart		
	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
İhracat	26.876	28.233	5,05	16.252	16.334	0,50	43.129	44.567	3,34
İthalat	42.058	32.222	-23,39	22.264	18.299	-17,81	64.322	50.521	-21,46
Dış Ticaret Hacmi	68.934	60.455	-12,30	38.516	34.633	-10,08	107.450	95.088	-11,51
Dış Ticaret Dengesi	-15.182	-3.988	-73,73	-6.011	-1.966	-67,30	-21.193	-5.954	-71,91
İhr./İth. Karşılama Oranı (%)	63,9	87,6		73,0	89,3		67,1	88,2	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

GTS'ye göre son 12 aylık dönemde,

- İhracat bir önceki yıla göre % 6,46 oranında artış ile 178 milyar 324 milyon dolar, ithalat ise % 13,20 oranındaki azalış ile 217 milyar 383 milyon dolar olmuştur.
- Dış ticaret hacmi bir önceki yıla göre % 5,32 oranında azalarak 395 milyar 707 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 82,0 olmuştur.

Tablo 5: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İhracat)	Ocak-Şubat			Mart			Ocak-Mart		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (sermaye) malları	3.013	3.385	12,37	1.938	1.971	1,69	4.951	5.356	8,19
2	Hammadde (ara mallar)	12.759	13.532	6,06	7.620	7.619	-0,01	20.379	21.151	3,79
3	Tüketim malları	11.020	11.182	1,47	6.650	6.680	0,44	17.670	17.862	1,08
	Diğer	85	134	57,22	44	64	46,17	129	198	53,47
	Toplam	26.876	28.233	5,05	16.252	16.334	0,50	43.129	44.567	3,34

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 6: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İthalat)	Ocak-Şubat			Mart			Ocak-Mart		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (sermaye) malları	5.497	3.925	-28,59	2.863	2.092	-26,94	8.360	6.017	-28,03
2	Hammadde (ara mallar)	31.785	25.120	-20,97	16.558	14.354	-13,31	48.343	39.474	-18,35
3	Tüketim malları	4.679	3.051	-34,81	2.772	1.826	-34,12	7.452	4.877	-34,55
	Diğer	97	126	30,25	70	27	-61,30	167	153	-8,27
	Toplam	42.058	32.222	-23,39	22.264	18.299	-17,81	64.322	50.521	-21,46

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ÖTS'ye Göre Genel İhracat ve İthalat

Mart ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 0,42 oranında, ithalat ise % 17,76 oranında azalmıştır. 2019 yılı Mart ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 0,42 azalarak 15 milyar 488 milyon dolar,
- İthalat, % 17,76 azalarak 17 milyar 629 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 10,47 azalarak 33 milyar 116 milyon dolar olmuştur.

Dış ticaret açığı ise, 2018 yılı Mart ayındaki 5 milyar 882 milyon dolar seviyesinden % 63,60 oranında azalarak 2 milyar 141 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2018 yılı Mart ayında % 72,6 iken, 2019 yılı Mart ayında % 87,9 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 7: ÖTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Ocak-Şubat			Mart			Ocak-Mart		
	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
İhracat	25.582	26.783	4,70	15.553	15.488	-0,42	41.136	42.271	2,76
İthalat	40.460	31.398	-22,40	21.435	17.629	-17,76	61.895	49.027	-20,79
Dış Ticaret Hacmi	66.042	58.182	-11,90	36.988	33.116	-10,47	103.031	91.298	-11,39
Dış Ticaret Dengesi	-14.878	-4.615	-68,98	-5.882	-2.141	-63,60	-20.759	-6.756	-67,46
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	63,2	85,3		72,6	87,9		66,5	86,2	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ÖTS'ye göre son 12 aylık dönemde,

- İhracat bir önceki yıla göre % 5,46 oranında artış ile 169 milyar 81 milyon dolar, ithalat ise % 14,30 oranındaki azalış ile 210 milyar 178 milyon dolar olmuştur.
- Dış ticaret hacmi bir önceki yıla göre % 6,49 oranında azalarak 379 milyar 259 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 80,4 olmuştur.

Tablo 8: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Ocak-Şubat			Mart			Ocak-Mart		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (sermaye) malları	2.863	3.185	11,23	1.852	1.838	-0,73	4.715	5.023	6,53
2	Hammadde (ara mallar)	12.048	12.770	5,99	7.240	7.158	-1,13	19.288	19.928	3,32
3	Tüketim malları	10.587	10.696	1,03	6.419	6.427	0,14	17.006	17.123	0,69
	Diğer	83	133	59,55	43	64	47,64	126	197	55,50
	Toplam	25.582	26.783	4,70	15.553	15.488	-0,42	41.136	42.271	2,76

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 9: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Ocak-Şubat			Mart			Ocak-Mart		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Yatırım (sermaye) malları	5.208	4.006	-23,08	2.756	2.034	-26,22	7.964	6.039	-24,17
2	Hammadde (ara mallar)	31.021	24.591	-20,73	16.062	13.930	-13,27	47.083	38.521	-18,18
3	Tüketim malları	4.130	2.678	-35,16	2.545	1.638	-35,63	6.675	4.316	-35,34
	Diğer	101	124	22,68	72	27	-63,19	173	151	-13,07
Toplam		40.460	31.398	-22,40	21.435	17.629	-17,76	61.895	49.027	-20,79

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 10: Ülkelere Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Ocak-Şubat			Mart			Ocak-Mart		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Almanya	2.696	2.514	-6,76	1.504	1.388	-7,73	4.200	3.901	-7,11
2	İngiltere	1.584	1.786	12,77	1.043	853	-18,27	2.627	2.639	0,44
3	İtalya	1.604	1.592	-0,74	959	840	-12,35	2.563	2.432	-5,08
4	Irak	1.263	1.287	1,91	738	782	6,09	2.001	2.070	3,45
5	İspanya	1.164	1.350	16,04	711	768	7,94	1.875	2.118	12,97
	Diğer	17.272	18.254	5,69	10.599	10.857	2,44	27.871	29.112	4,45
Toplam		25.582	26.783	4,70	15.553	15.488	-0,42	41.136	42.271	2,76

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 11: Ülkelere Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Ocak-Şubat			Mart			Ocak-Mart		
		2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)	2018	2019	Değişim (%)
1	Rusya	3.861	3.286	-14,91	2.144	1.965	-8,35	6.006	5.251	-12,56
2	Almanya	3.292	2.546	-22,65	2.101	1.620	-22,92	5.393	4.166	-22,75
3	Çin	4.038	2.833	-29,84	2.001	1.404	-29,85	6.040	4.237	-29,84
4	ABD	1.992	1.538	-22,76	1.032	963	-6,68	3.023	2.501	-17,28
5	İtalya	1.728	1.178	-31,82	1.020	702	-31,21	2.748	1.880	-31,60
	Diğer	25.549	20.017	-21,65	13.136	10.975	-16,45	38.685	30.992	-19,89
Toplam		40.460	31.398	-22,40	21.435	17.629	-17,76	61.895	49.027	-20,79

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

3) Ödemeler Dengesi

Cari İşlemler Hesabı

- Cari işlemler açığı, bir önceki yılın Ocak ayına göre 6.221 milyon ABD doları azalarak 813 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bunun sonucunda, on iki aylık cari işlemler açığı 21.592 milyon ABD doları olmuştur.
- Söz konusu gelişmede, ödemeler dengesi tablosundaki dış ticaret açığının bir önceki yılın aynı ayına göre 6.239 milyon ABD doları azalarak 1.570 milyon ABD dolarına gerilemesi ve hizmetler dengesi kaynaklı girişlerin 221 milyon ABD doları artarak 1.274 milyon ABD dolarına yükselmesi etkili olmuştur.
- Altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı ise, bir önceki yılın Ocak ayında 1.505 milyon ABD doları açık vermişken, bu ayda 2.943 milyon ABD doları fazla vermiştir.
- Hizmetler dengesi altında seyahat kaleminden kaynaklanan net gelirler, bir önceki yılın aynı ayına göre 127 milyon ABD doları tutarında artarak 1.034 milyon ABD dolarına yükselmiştir.
- Birincil gelir dengesi kalemi altında yatırım geliri kaleminden kaynaklanan net çıkışlar, bir önceki yılın aynı ayına göre 119 milyon ABD doları artarak 529 milyon ABD doları olmuştur.
- İkincil Gelir Dengesi kalemi kaynaklı girişler, bir önceki yılın aynı ayına göre 116 milyon ABD doları azalarak 92 milyon ABD dolarına gerilemiştir.

Finans Hesabı

- Doğrudan yatırımlardan kaynaklanan net girişler, bir önceki yılın aynı ayına göre 204 milyon ABD doları artarak 586 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.
- Portföy yatırımları 6.110 milyon ABD doları tutarında net giriş kaydetmiştir. Alt kalemler itibarıyla incelendiğinde, yurtdışı yerleşiklerin hisse senedi piyasasında 1.300 milyon ABD doları net alış ve devlet iç borçlanma senetleri piyasasında 192 milyon ABD doları net satış yaptığı görülmektedir.
- Yurtdışındaki tahvil ihraçlarıyla ilgili olarak, bankalar 1.146 milyon ABD doları net borçlanma yaparken, Genel Hükümet 3.414 milyon ABD doları yeni ihraç gerçekleştirmiştir.
- Diğer yatırımlarda 579 milyon ABD doları tutarında net çıkış gerçekleşmiştir.
- Diğer yatırımlar altında, yurtiçi bankaların yurtdışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıkları 2.444 milyon ABD doları ve yurtdışı bankaların yurtiçindeki mevduatları ise 2.215 milyon ABD doları net artış kaydetmiştir.
- Yurtdışından sağlanan kredilerle ilgili olarak, bankalar, Genel Hükümet ve diğer sektörler sırasıyla 2.213 milyon ABD doları, 95 milyon ABD doları ve 162 milyon ABD doları net geri ödeme gerçekleştirmiştir.
- Resmi rezervlerde bu ayda 3.540 milyon ABD doları rezerv artışı gözlenmiştir.

4) Enflasyon

2019 yılı Mart ayında Türkiye Geneli TÜFE endeksi (Tablo 4) bir önceki aya (Şubat 2018) göre yüzde 1,03 artarak 402,81 değerine yükselmiştir. Endeks, bir önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 19,71 oranında artış göstermiştir. Mart (2019) ayında ana harcama grupları itibariyle en yüksek artış yüzde 3,48 ile sağlık grubunda yaşanırken, bunu yüzde 2,44 ile gıda ve alkolsüz içecekler grubu takip etmektedir. Öte yandan düşüş gösteren tek grup yüzde 0,29 ile haberleşme grubu olmuştur.

Tablo 12: Ana-Harcama Gruplarına Göre Tüketici Fiyat Endeksi ve Değişim Oranları

Harcama Grubu	Mart 2018*	Şubat 2019**
Genel	19.71	1.03
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	29.77	2.44
Alkollü İçecekler ve Tütün	2.71	0.01
Giyim ve Ayakkabı	10.97	0.46
Konut, Su, Elektrik, Gaz ve Diğer Yakıtlar	16.36	0.27
Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	26.98	0.30
Sağlık	19.72	3.48
Ulaştırma	15.16	0.75
Haberleşme	10.49	-0.29
Eğlence ve Kültür	20.08	0.22
Eğitim	12.17	1.45
Lokanta ve Oteller	19.60	0.67
Çeşitli Mal ve Hizmetler	27.94	0.58

*Bir önceki yılın aynı ayına göre enflasyon değişimi

**Bir önceki aya göre enflasyon değişimi

Şekil 1: TÜFE Bazlı Yıllık Enflasyon Oranları

Kaynak: TÜİK

Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE), 2019 yılı Mart ayında bir önceki aya göre %1,58, bir önceki yılın Aralık ayına göre %2,14, bir önceki yılın aynı ayına göre %29,64 ve on iki aylık ortalamalara göre %31,17 artış gösterdi.

Şekil 2: Yİ-ÜFE Bazlı Yıllık Enflasyon Oranları

Kaynak: TÜİK

Sanayinin dört sektörünün bir önceki aya göre değişimleri; madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %0,91, imalat sanayi sektöründe %1,59, elektrik, gaz üretim ve dağıtım sektöründe %1,98 ve su temini sektöründe %0,20 artış olarak gerçekleşti.

Tablo 13: Sektörler İtibariyle Yİ-ÜFE Enflasyon Oranları

Sektörler	Endeks	Aylık değişim (%)	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim (%)	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim (%)	On iki aylık ortalamalara göre değişim (%)
Yurt içi ÜFE	431,98	1,58	2,14	29,64	31,17
Madencilik ve taşocakçılığı	548,56	0,91	5,72	23,42	25,86
İmalat	434,05	1,59	2,68	28,23	30,06
Elektrik, gaz	347,31	1,98	-5,24	51,56	50,06
Su temini	305,70	0,20	-7,65	0,76	6,08

Kaynak: TÜİK

5) İşgücü Piyasası

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2018 yılı Aralık döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 11 bin kişi artarak 4 milyon 302 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 3,1 puanlık artış ile %13,5 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 3,3 puanlık artış ile %15,6 olarak tahmin edildi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 5,3 puanlık artış ile %24,5 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 3,1 puanlık artış ile %13,7 olarak gerçekleşti.

İstihdam edilenlerin sayısı 2018 yılı Aralık döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 633 bin kişi azalarak 27 milyon 655 bin kişi, istihdam oranı ise 1,5 puanlık azalış ile %45,4 oldu.

Bu dönemde, tarım sektöründe çalışan sayısı 375 bin, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı 258 bin kişi azaldı. İstihdam edilenlerin %17,3'ü tarım, %19,8'i sanayi, %5,8'i inşaat, %57'si ise hizmet sektöründe yer aldı. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında tarım sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 1 puan, inşaat sektörünün payı 1,5 puan azalırken, sanayi sektörünün payı 0,3 puan, hizmet sektörünün payı 2 puan arttı.

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2018 yılında bir önceki yıla göre 83 bin kişi artarak 3 milyon 537 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,1 puanlık artışla %11 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde 0,1 puanlık artışla %9,5 kadınlarda ise 0,2 puanlık azalışla %13,9 oldu.

Aynı yılda; tarım dışı işsizlik oranı bir önceki yıla göre 0,1 puanlık azalışla %12,9 olarak tahmin edildi. 15-24 yaş grubunu içeren genç işsizlik oranı 0,5 puanlık azalış ile %20,3 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 0,1 puanlık artışla %11,2 olarak gerçekleşti.

Aynı yılda; tarım dışı işsizlik oranı bir önceki yıla göre 0,1 puanlık azalışla %12,9 olarak tahmin edildi. 15-24 yaş grubunu içeren genç işsizlik oranı 0,5 puanlık azalış ile %20,3 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 0,1 puanlık artışla %11,2 olarak gerçekleşti.

İstihdam edilenlerin sayısı 2018 yılında, geçen yıla göre 549 bin kişi artarak 28 milyon 738 bin kişi, istihdam oranı ise 0,3 puanlık artış ile %47,4 oldu. Erkeklerde istihdam oranı 0,1 puanlık artışla %65,7 kadınlarda ise 0,5 puanlık artışla %29,4 olarak gerçekleşti.

Bu yıl, tarım sektöründe çalışan sayısı 167 bin kişi azalırken, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı ise 717 bin kişi arttı. İstihdam edilenlerin %18,4'ü tarım, %19,7'si sanayi, %6,9'u inşaat, %54,9'u ise hizmetler sektöründe yer aldı. Bir önceki yıl ile karşılaştırıldığında hizmet sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 0,8 puan, sanayi sektörünün payı 0,6 puan artarken, tarım sektörünün payı 1 puan, inşaat sektörünün payı 0,5 puan azaldı.

Tablo 14: Nüfusun İşgücü Durumu (Mevsim Etkisinden Arındırılmamış, Bin Kişi)

Yıllar	İşgücü	İstihdam Edilenler	İşsiz	İşsizlik Oranı (15 ve yukarı yaş) (%)	Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	Genç Nüfusta (15-24 yaş) İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
2008	22.899	20.604	2.295	10,0	12,3	23,3	40,4
2009	23.710	20.615	3.095	13,1	16,0	21,9	39,8
2010	24.594	21.858	2.737	11,1	13,7	19,6	41,3
2011	25.594	23.266	2.328	9,1	11,3	16,3	43,1
2012	26.141	23.937	2.204	8,4	10,3	17,9	43,6
2013	27.046	24.601	2.445	9,0	10,9	17,4	43,9
2014	28.786	25.933	2.853	9,9	12,0	20,2	45,5
2015	29.678	26.621	3.057	10,3	12,4	19,2	46,0
2016	30.535	27.205	3.330	10,9	13,0	24,0	46,3
2017	31.643	28.189	3.454	10,9	13,0	19,2	47,1
2018 Kasım	32.295	28.314	3.981	12,3	14,3	23,6	46,5
2018 Aralık	32.368	28.262	4.106	13,5	15,6	24,5	45,4
2018	32.274	28.738	3.537	11,0	12,9	20,3	47,4

Kaynak: TÜİK

6) Kapasite Kullanım Oranları ve Üretim Endeksleri

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO), Mart'ta bir önceki aya göre 0,3 puan artarak yüzde 74,3 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA), bir önceki aya göre 0,6 puan artarak yüzde 74,7'e yükseldi.

Tablo 15: İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları

Aylar	2018	2019
Ocak	78,2	74,4
Şubat	77,8	74,0
Mart	77,8	74,3
Nisan	77,3	
Mayıs	77,9	
Haziran	78,3	
Temmuz	77,1	
Ağustos	77,8	
Eylül	76,2	
Ekim	75,4	
Kasım	74,1	
Aralık	74,1	

Kaynak: TCMB

2019 yılı Ocak ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %7, imalat sanayi sektörü endeksi %7,5 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %1,7 azaldı.

Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2019 yılı Ocak ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %1,7, imalat sanayi sektörü endeksi %1,1 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %0,1 arttı.

Tablo 16: Sanayi Üretim Endeksi ve Değişim Oranları, Ocak 2019 (2015=100)

Sektörler ve ana sanayi grupları	Arındırılmamış	Takvim etkisinden arındırılmış		Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış	
	Endeks	Endeks	Yıllık değişim (%)	Endeks	Aylık değişim (%)
Toplam sanayi	101,2	98,5	-7,3	109,4	1,0
Madencilik ve taş ocaklığı	93,7	91,9	-7,0	112,3	1,7
İmalat sanayi	100,3	97,5	-7,5	108,9	1,1
Elektrik, gaz, buhar	119,4	118,4	-1,7	113,7	0,1
Ara malı	95,2	92,6	-10,9	103,9	2,2
Dayanıklı tüketim malı	89,0	86,3	0,9	109,1	1,1
Dayanıksız tüketim malı	108,9	105,7	-3,5	113,7	0,3
Enerji	118,0	117,0	-1,0	114,9	1,4
Sermaye malı	99,3	96,2	-8,1	112,6	0,8
Düşük teknoloji	103,5	100,6	-4,5	110,1	1,4
Orta düşük teknoloji	91,3	89,0	-13,5	102,3	2,1
Orta yüksek teknoloji	101,9	98,6	-6,5	109,8	1,3
Yüksek teknoloji	123,3	119,7	0,0	137,7	-0,5

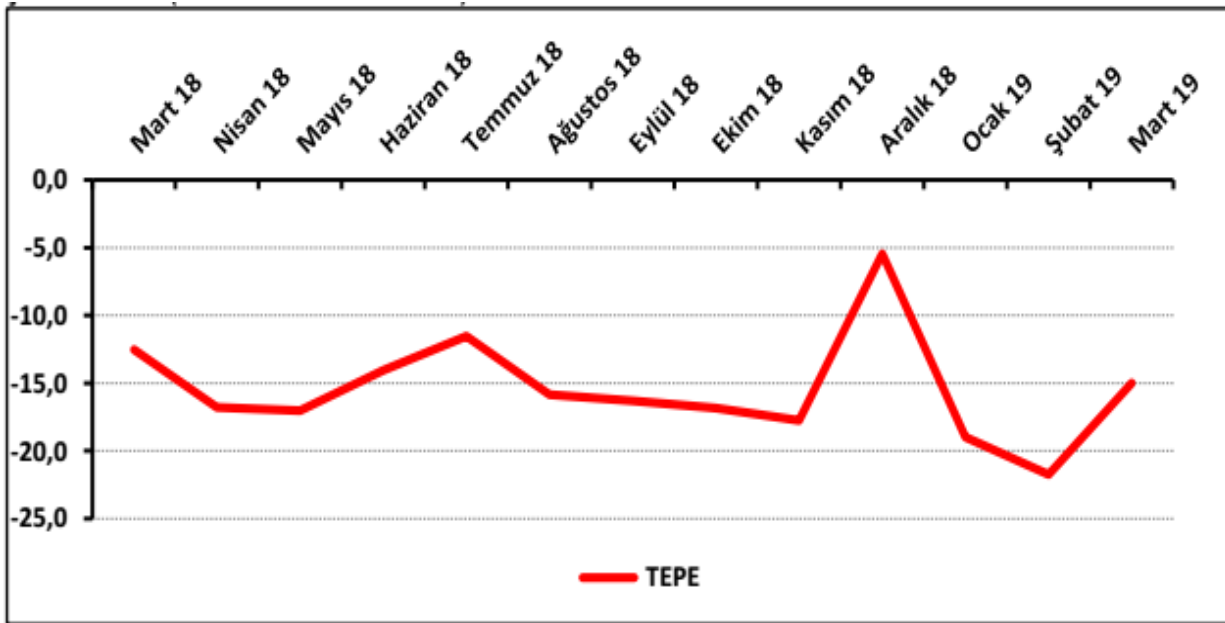
Kaynak: TÜİK

7) Güven Endeksleri

2019 yılının ilk üç ayını ortalama -18,6 puan seviyesinde tamamlayan TEPE, 2018 yılının ilk üç ayındaki seviyesine (-11,4) kıyasla düşüş gösterdi. Perakende güveni, Mart ayında bir önceki aya göre 6,7 puan artarken, bir önceki yılın aynı dönemine göre 2,5 puan azaldı. Perakende güveninin geçen aya göre artışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentilerindeki artış etkili oldu. “Birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” sektörü, Mart ayında perakende güveninde en fazla artış gösteren sektör oldu. AB-28 ve Euro Bölgesi ile karşılaştırıldığında Türkiye, geçen yıla göre AB-28 ve Euro Bölgesi’nden daha kötü performans sergiledi.

Mart ayında -15 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 2,5 puan azalırken, geçen aya göre 6,7 puan arttı. TEPE değerinin geçen aya göre artmasında geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki artış etkili oldu.

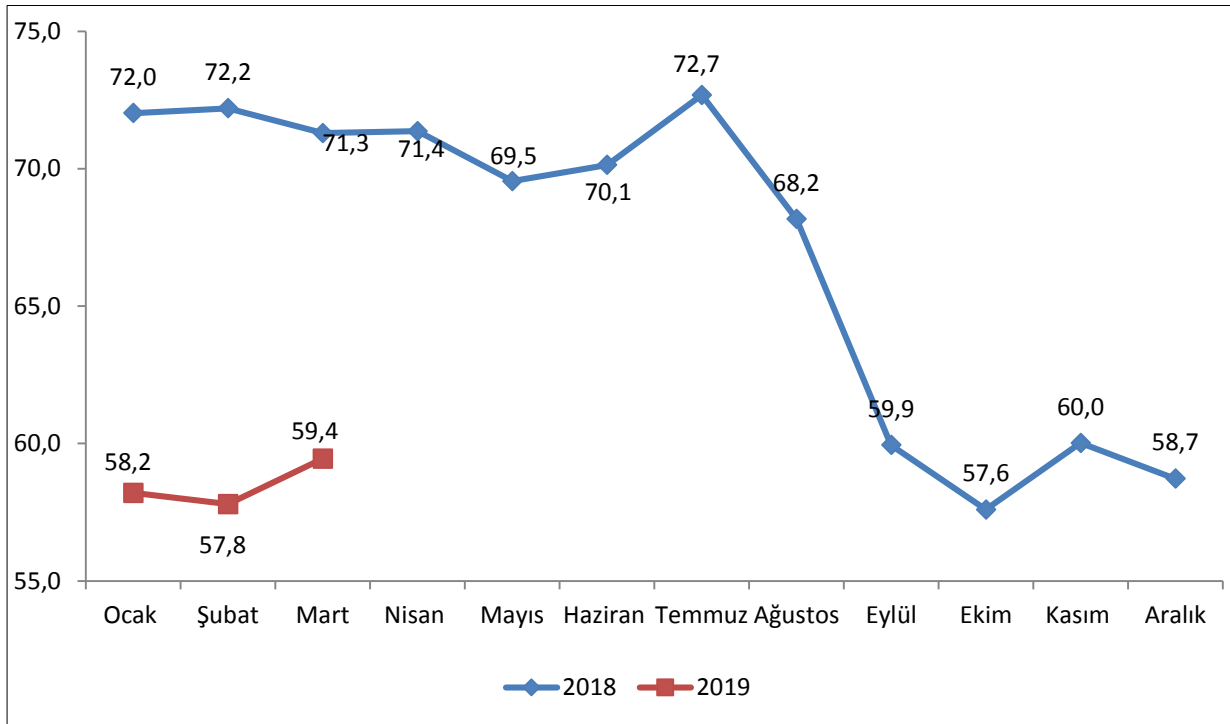
Şekil 3: TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE)

Kaynak: TEPAV

2019 Şubat ayında 57.8 olan Tüketici Güven Endeksi, 2019 Mart ayında 1.6 puan artarak 59.4 seviyesine yükselmiştir. Böylelikle, geçtiğimiz ay gösterdiği gerileme eğiliminden sonra artış göstermiştir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 11.9 puan azalış göstermiştir.

Şekil 4: Tüketici Güven Endeksi

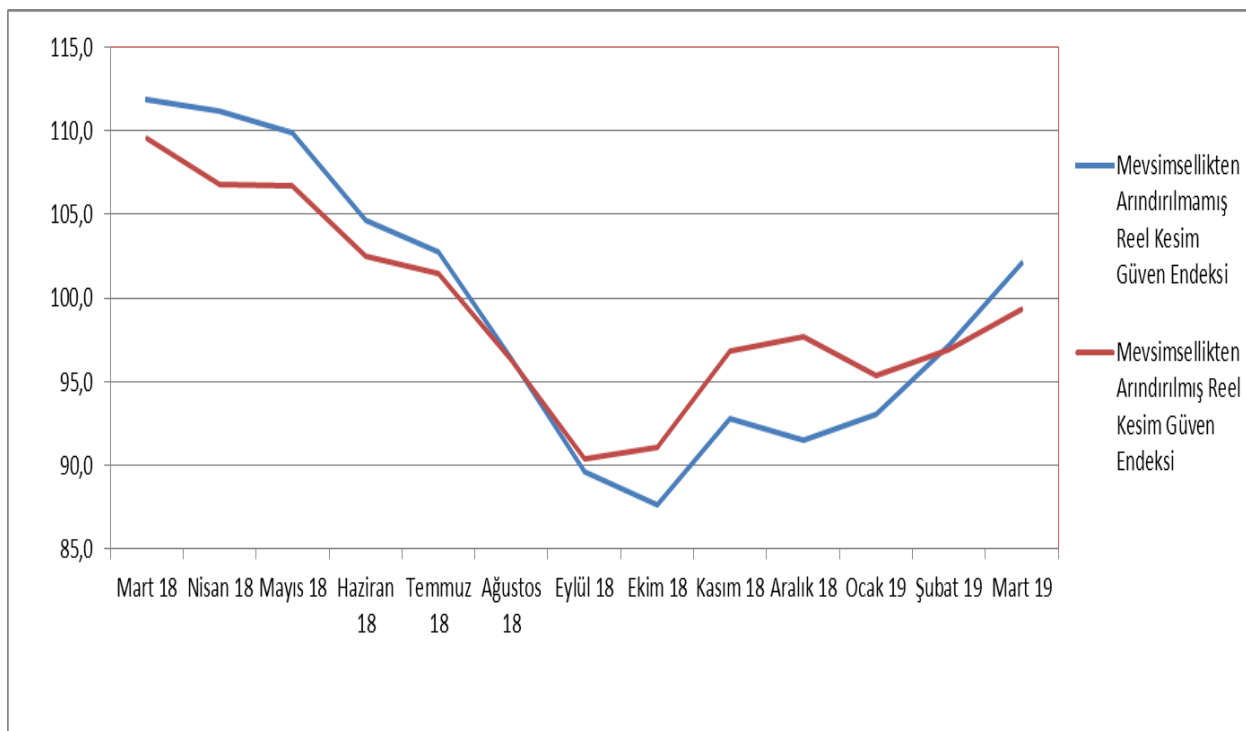

Kaynak: TÜİK

Mart ayında Reel Kesim Güven Endeksi, bir önceki aya göre yüzde 5 oranında artmıştır. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 8,7 oranında azalmıştır. Mevsimlikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE-MA) ise bir önceki aya göre yüzde 2,5 oranında artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 9,3 oranında azalmıştır.

Endeksi oluşturan yayılma endeksleri incelendiğinde, mevcut mamul mal stok miktarı bir önceki aya göre düşüş gösterirken, mevcut toplam sipariş miktarı, son 3 ay toplam sipariş miktarı, gelecek 3 ay için toplam istihdam, son 3 ay toplam sipariş miktarı, gelecek 3 ay için ihracat sipariş miktarı, sabit sermaye yatırım harcaması ve genel gidişat endekslerinin bir önceki aya göre artış gösterdiği görülmektedir.

Şekil 5: Reel Kesim Güven Endeksi

Kaynak: TCMB

Ekonomik güven endeksi Şubat ayında 79,4 iken, Mart ayında %3,1 oranında artarak 81,9 oldu. Ekonomik güven endeksindeki artış, tüketici, reel kesim (imalat sanayi), hizmet ve inşaat sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı.

Mart ayında tüketici güven endeksi 59,4 değerine, reel kesim güven endeksi 99,3 değerine, hizmet sektörü güven endeksi 81,6 değerine ve inşaat sektörü güven endeksi 54,1 değerine yükseldi. Mart ayında perakende ticaret güven endeksi ise 90,7 değerine geriledi.

Şekil 6: Ekonomik Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

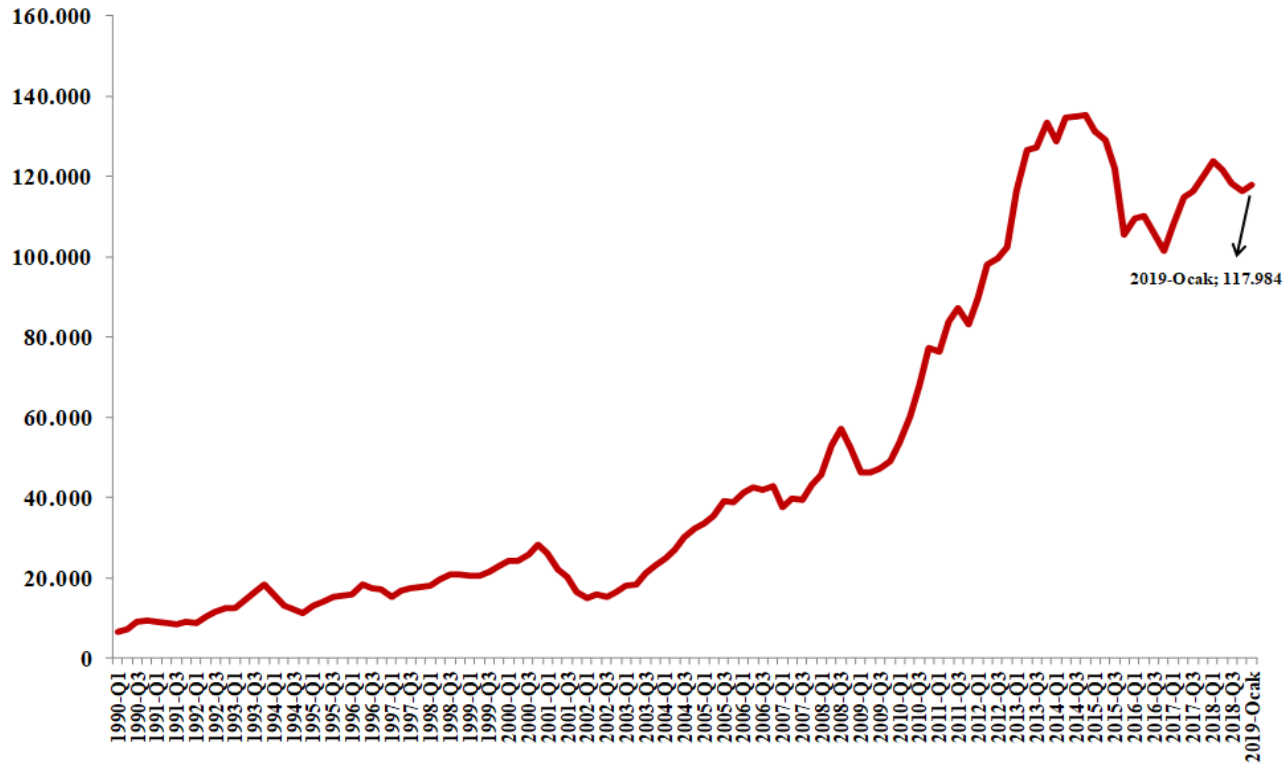
8) Kısa Vadeli Dış Borç İstatistikleri

Kısa vadeli dış borç stoku 2019 yılı Ocak ayı itibarıyla 2018 yılsonuna göre 1,7 milyar ABD doları artmış ve yaklaşık 118 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde bankalar kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 771 milyon ABD doları artarak 57,7 milyar ABD dolarına, diğer sektörler kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 935 milyon ABD doları artarak 54,4 milyar ABD dolarına yükselmiştir.

Kısa vadeli dış borç stokunun %48,9'u bankalar kaynaklı borçlardan oluşmaktadır. Bankalar kaynaklı borçların %16,5'i ise krediler oluşturmaktadır. Bankaların yurt dışından kullandıkları kısa vadeli krediler 2019 yılı Ocak ayı itibarıyla yaklaşık 9,5 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, kısa vadeli kredilerde 2018 yılsonuna göre %13,4'lük bir düşüş yaşandığı anlamına gelmektedir. Aynı dönemde yurt dışı yerleşiklerin döviz tevdiat hesabı %0,8 oranında, banka mevduatları %3,5 oranında, TL cinsinden mevduatları %11,8 oranında artmıştır.

Diğer sektörlerin yurt dışından sağladığı kısa vadeli borçlar ise 2018 yılsonuna göre %1,7 oranında artarak 54,4 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Şekil 7: Kısa Vadeli Dış Borç Stoku (Milyon Dolar)

Kaynak: TCMB

Tablo 17: Kısa Vadeli Dış Borç Stokunun Dağılımı (Milyon Dolar)

	2016				2017				2018				2019
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Ocak
MERKEZ BANKASI	173	157	131	399	1.382	1.390	1.298	1.753	1.437	1.826	6.706	5.914	5.918
BANKER KREDİ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MUHABİR AÇIKLARI	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
MEVDUAT	173	157	131	399	1.382	1.390	1.298	1.752	1.437	1.826	6.706	5.914	5.918
GENEL HÜKÜMET	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BANKALAR	71.540	69.482	66.546	60.728	64.590	67.185	67.286	67.195	69.440	66.797	60.518	56.909	57.680
KREDİLER	19.601	18.936	16.647	14.700	15.414	15.656	16.490	17.533	16.917	17.023	13.806	11.015	9.535
DÖVİZ TEVDİAT HESABI	19.055	19.401	18.752	16.671	16.773	18.011	19.003	19.583	20.756	19.086	18.976	18.833	18.977
BANKA MEVDUATI	18.780	17.176	16.679	17.192	18.197	18.789	18.474	16.952	17.315	17.283	16.818	13.016	13.469
TL CİNSİNDEN MEVDUAT	14.104	13.969	14.468	12.165	14.206	14.729	13.319	13.127	14.452	13.405	10.918	14.045	15.699
DİĞER SEKTÖRLER	37.816	40.667	39.458	40.482	41.992	46.262	47.700	50.750	52.809	52.968	50.848	53.451	54.386
TİCARİ KREDİLER	33.031	35.348	34.452	36.440	37.784	41.121	42.460	44.827	46.487	47.004	45.387	47.634	48.700
İTHALAT BORÇLARI	29.318	31.766	30.824	32.773	34.148	37.319	38.543	40.655	42.079	42.610	40.313	39.852	40.099
PREF.&PEŞİN İHRACAT	3.713	3.582	3.628	3.667	3.636	3.802	3.917	4.172	4.408	4.394	5.074	7.782	8.601
DİĞER KREDİLER	4.785	5.319	5.006	4.042	4.208	5.141	5.240	5.923	6.322	5.964	5.461	5.817	5.686
KAMU	0	0	213	241	247	183	188	84	0	0	0	0	0
ÖZEL	4.785	5.319	4.793	3.801	3.961	4.958	5.052	5.839	6.322	5.964	5.461	5.817	5.686
TOPLAM	109.529	110.306	106.135	101.609	107.964	114.837	116.284	119.698	123.686	121.591	118.072	116.274	117.984

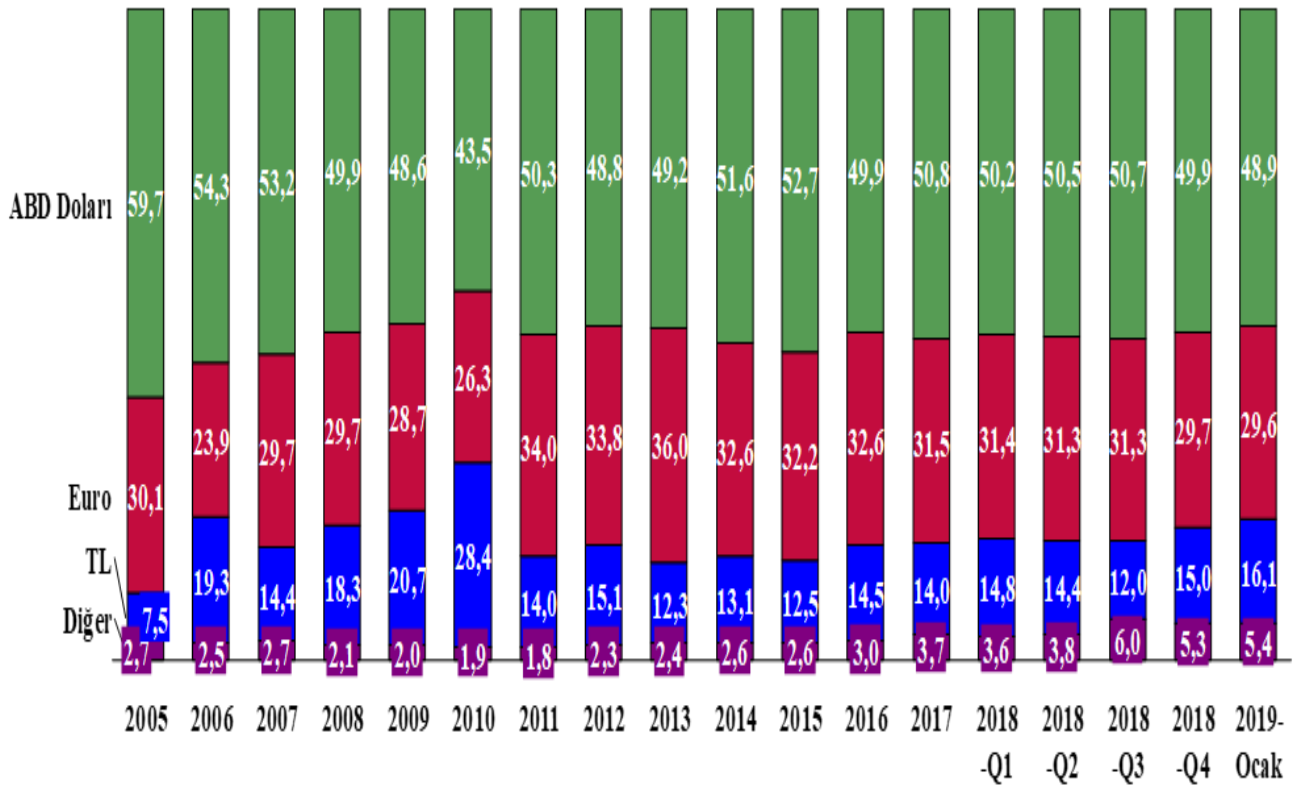
Kaynak: TCMB

Kısa vadeli dış borç stokunun borçlu bazında dağılımı incelendiğinde, tamamı kamu bankalarından oluşan kamu sektörünün borcunun 2019 Ocak ayı itibarıyla, 2018 yılsonuna göre %8,7 oranında arttığı ve 24,4 milyar ABD dolarına yükseldiği görülmektedir. Kısa vadeli dış borç stokunun %74,3'ünü oluşturan özel sektörün kısa vadeli dış borç stoku ise 2019 Ocak ayında, 2018 yılsonuna göre %0,3 oranında azalmış ve 87,6 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Alacaklı bazında dağılım incelendiğinde ise özel kredi alacaklıların %36,9'unu oluşturan parasal kuruluşlara olan kısa vadeli borçların 2019 yılı Ocak ayı itibarıyla, bir önceki yılsonuna göre %0,8 oranında arttığı ve 43,2 milyar ABD dolarına yükseldiği görülmektedir. Aynı dönemde parasal olmayan kuruluşlara olan kısa vadeli borçlar ise %1,6 oranında artmış ve 74 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. 2019 Ocak ayı itibarıyla 58 milyon ABD doları olan tahvil ihraçlarının 2018 yılsonuna göre %41,4 oranında azaldığı görülmektedir.

Kısa vadeli dış borç stokunun 2005 – 2019 Ocak dönemindeki döviz kompozisyonu incelendiğinde, 2005 yılına kıyasla yaklaşık yüzde 10,9 puan azalmakla birlikte, ABD dolarının payının, euro ve diğer dövizlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. 2019 yılı Ocak ayı itibarıyla, kısa vadeli dış borç stokunun %48,9'u ABD doları, %29,6'sı Euro, %16,1'i TL ve %5,4'ü de diğer döviz cinslerinden oluşmaktadır.

Şekil 8: Kısa Vadeli Dış Borç Stokunun Döviz Kompozisyonu, %

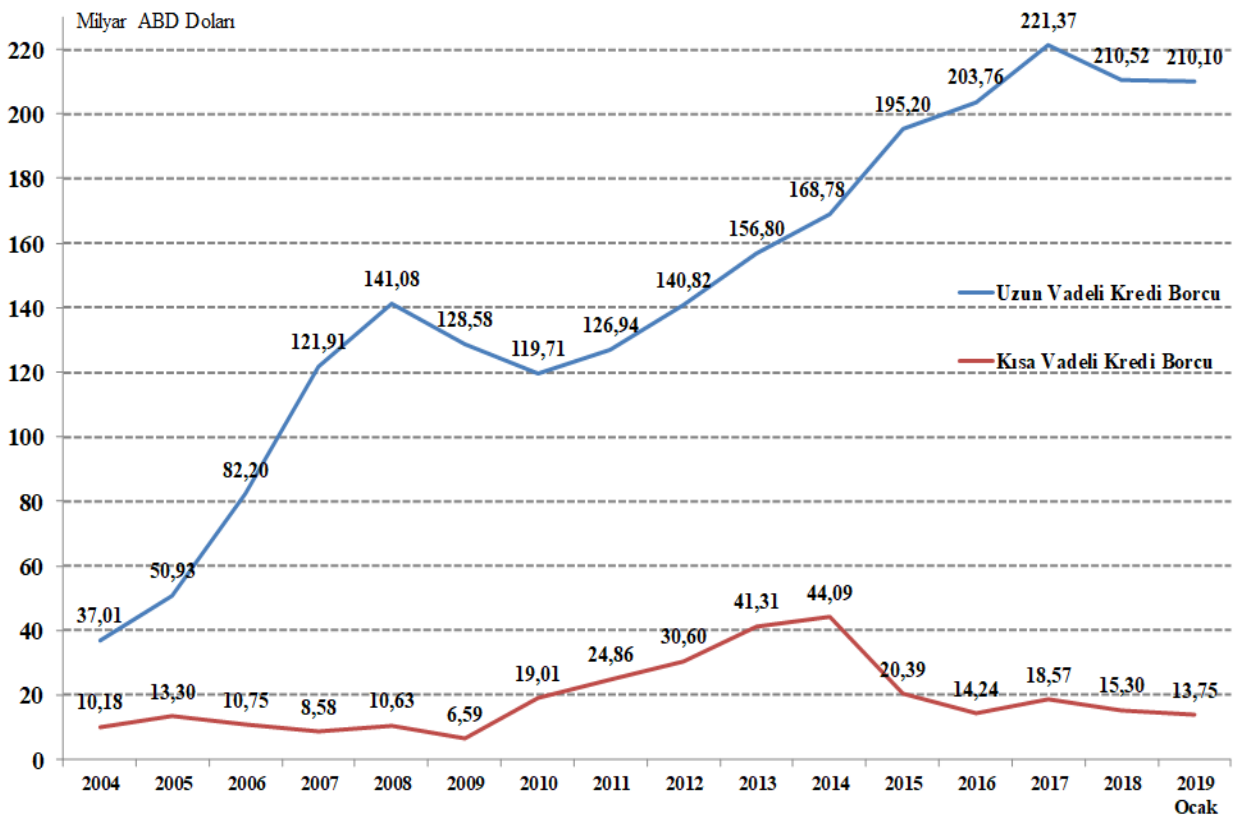

Kaynak: TCMB

9) Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borç İstatistikleri

2019 yılı Ocak sonu itibarıyla özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 2018 yılsonuna göre %0,2 (~414,4 milyon dolar) azalarak yaklaşık 210,1 milyar ABD doları olmuştur. Aynı dönemde kısa vadeli kredi borcu ise %10'luk bir düşüşle 13,8 milyar ABD doları seviyesine gerilemiştir. Böylelikle toplam kredi borcu yaklaşık 2 milyar ABD doları azalarak 223,9 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Şekil 9: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcu (Milyar Dolar)

Kaynak: TCMB

Özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcunun borçluya göre dağılımı incelendiğinde, finansal kesimin kredi borcunun (%48,8), finansal olmayan kesimin kredi borcundan (%51,2) daha az olduğu görülmektedir. Bununla birlikte 2014 yılından 2017 yıl sonuna kadar uzun vadeli krediler içinde finansal kesimin payının, finansal olmayan kesimin payından daha yüksek bir seviyede olduğu görülmekteydi. Büyük çoğunluğunu bankaların oluşturduğu finansal kesimin uzun vadeli kredi borcu, 2018 yılsonuna göre 343,2 milyon ABD doları azalarak 102,5 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Finansal olmayan kuruluşların borcu ise 2018 yılsonuna göre 71,2 milyon ABD doları azalmış ve 107,6 milyar ABD doları olmuştur.

Alacaklıya göre dağılım verileri, tahvil alacaklıları hariç toplam kredi borcunun büyük ölçüde özel alacaklılara olan borçlardan oluştuğunu göstermektedir (%85,6). Özel alacaklıların uzun vadeli kredi borcu 2019 yılı Ocak ayı sonunda, 2018 yılsonuna göre 1 milyar ABD doları azalarak 145,7 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiş ve böylelikle toplam uzun vadeli kredilerdeki payı %69,4 olmuştur. Tahvil hariç toplam kredi borcunun %14,4'ünü oluşturan resmi alacaklar ise 24,5 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 18: Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu (Borçlu ve Alacaklıya Göre Dağılım, Milyar Dolar)

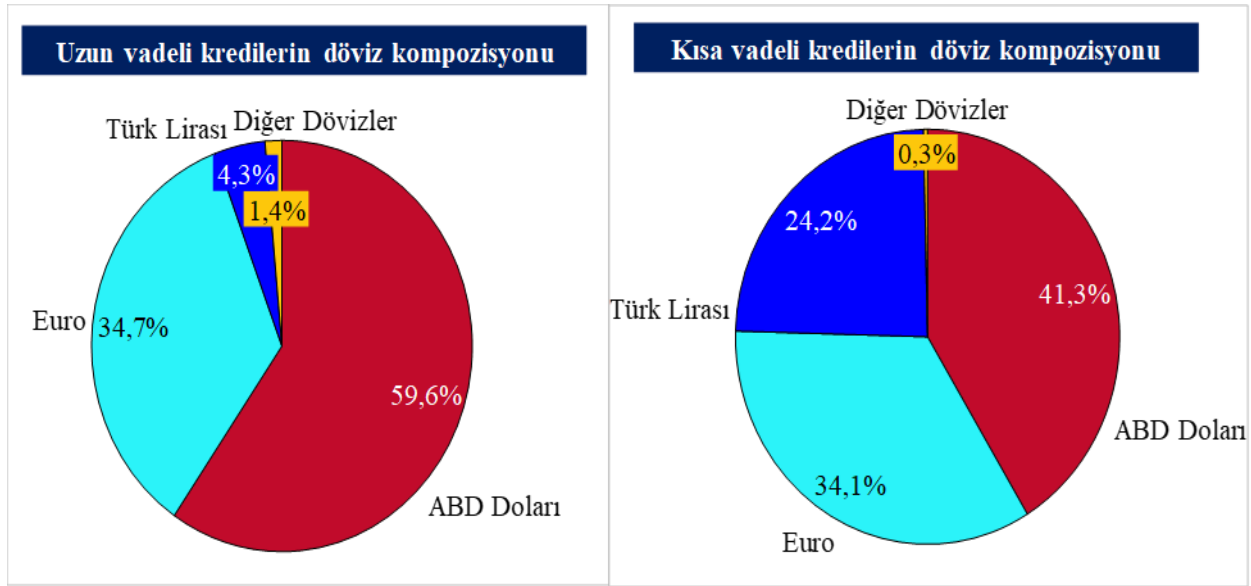
(Milyar ABD doları)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019-Ocak
Borçluya Göre Dağılım	156,80	168,78	195,20	203,76	221,37	210,52	210,10
I- Finansal	72,89	84,86	105,21	106,05	114,41	102,87	102,52
i- Bankalar	54,64	65,71	85,79	86,97	95,74	84,88	84,79
- Krediler	38,50	43,95	63,34	62,44	65,28	56,37	55,61
- Tahvil	16,14	21,76	22,45	24,53	30,46	28,51	29,18
ii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	18,25	19,14	19,42	19,07	18,67	17,99	17,73
- Krediler	16,09	15,17	14,91	13,46	13,19	12,99	12,75
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	0,67	0,86	0,95	0,89	0,91	0,75	0,74
- Tahvil	1,50	3,12	3,56	4,73	4,57	4,24	4,24
II-Finansal Olmayan	83,90	83,93	89,99	97,71	106,96	107,65	107,58
- Krediler	71,93	70,55	73,59	79,24	85,67	87,67	87,66
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	8,30	8,06	10,22	12,32	13,90	13,08	13,03
- Ticari Krediler	0,33	0,31	0,41	0,42	0,42	0,44	0,42
- Tahvil	3,35	5,00	5,77	5,73	6,97	6,47	6,47
Alacaklıya Göre Dağılım	156,80	168,78	195,20	203,76	221,37	210,52	210,10
I- Resmi Alacaklılar	20,21	20,45	21,80	22,95	30,02	24,57	24,50
II- Özel Alacaklılar	115,60	118,44	141,62	145,82	149,35	146,73	145,71
i- Yabancı Ticari Bankalar	68,15	71,49	88,34	88,32	87,31	83,41	82,47
ii- Yerleşik Bankaların Yurtdışı Şube ve İştirakleri	24,26	25,18	27,96	29,83	33,15	35,74	35,65
iii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	12,60	12,32	15,16	15,95	15,73	14,68	14,62
iv- Finansal Olmayan	10,60	9,45	10,16	11,72	13,16	12,90	12,97
III- Tahvil Alacaklıları	20,98	29,89	31,78	34,99	42,00	39,22	39,89

Kaynak: TCMB

Uzun vadeli kredi borcunun döviz kompozisyonuna bakıldığında, özel sektörün yurt dışından ağırlıklı olarak ABD doları cinsinden borçlandığı görülmektedir. ABD doları cinsinden borçların, toplam kredi borçları içindeki payı 2018 yılsonuna göre 0,1 yüzde puan artmış ve 2019 yılı Ocak sonu itibarıyla %59,6 olmuştur. Bunun ardından sırasıyla, %34,7 ile Euro, %4,3 ile Türk Lirası ve %1,4 ile diğer dövizler gelmektedir.

Kısa vadeli kredi borcunun döviz kompozisyonuna bakıldığında da ağırlığın ABD doları cinsinden kredilerde olduğu görülmektedir. ABD doları cinsinden borçların, toplam kısa vadeli kredi borçları içindeki payı 2018 yılsonuna göre 2,4 yüzde puan azalarak 2019 yılı Ocak sonu itibarıyla %41,3 olmuştur. Bunun ardından sırasıyla, %34,1 ile Euro, %24,2 ile Türk Lirası ve %0,3 ile de diğer dövizler gelmektedir.

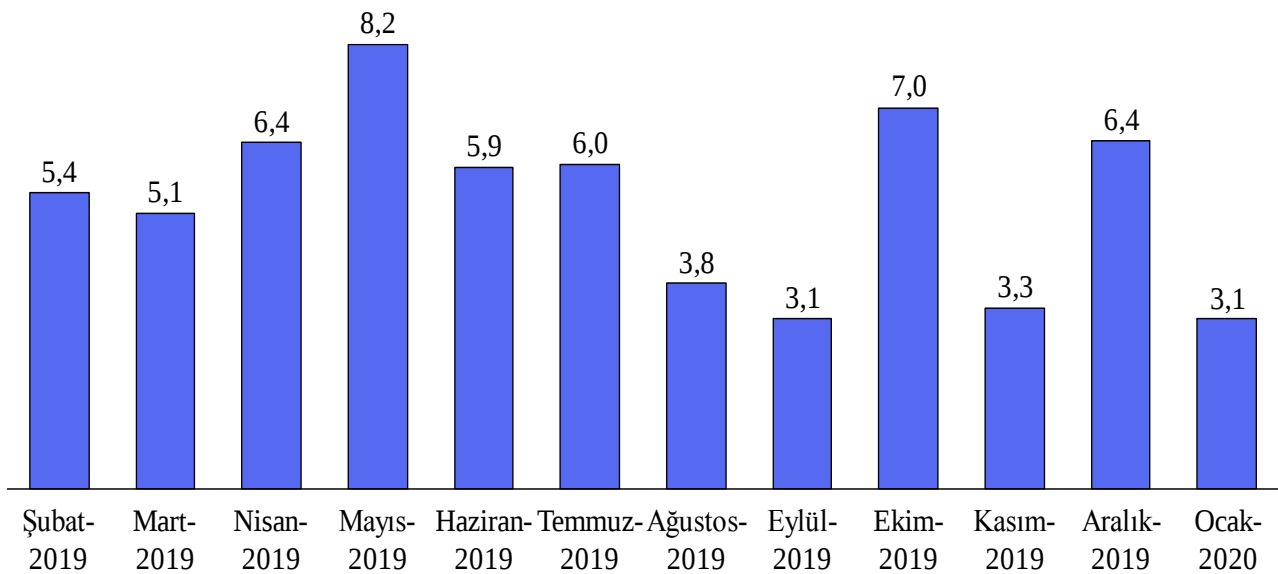
Şekil 10: Özel Sektörün Yurt Dışından Borçlandığı Kredilerin Döviz Kompozisyonu

Kaynak: TCMB

Özel sektörün yurt dışından sağladığı kredi borcu 2019 yılı Ocak sonu itibarıyla kalan vadeye göre incelendiğinde, 1 yıl içinde toplam 63,8 milyar ABD doları kadar anapara geri ödemesi gerçekleştirileceği görülmektedir.

Şekil 11: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kalan Vadesi 1 Yıla Kadar Olan Toplam Kredi Borcunun Aylara Göre Dağılımı (Ticari krediler hariç) (Milyar ABD Doları)

Kaynak: TCMB

10) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2019 yılı Şubat ayında kapanan şirketlerin sayısında bir önceki aya göre %67,57 azalış oldu.

- Bir önceki aya göre kapanan şirket sayısında %67,57 kapanan kooperatif sayısında %75,76 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %25,71 oranında azalış olmuştur.
- Bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı %19,14 kurulan kooperatif sayısı %12,36 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %41,62 oranında azalmıştır.

Kurulan kooperatif sayısında geçen yılın aynı ayına göre %6,85 artış oldu.

- 2019 yılı Şubat ayında, 2018 yılı Şubat ayına göre kurulan şirket sayısı %5,64 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısında %42,79 oranında azalmış olup kurulan kooperatif sayısı %6,85 oranında artmıştır.

2019 yılı Şubat ayında kapanan kooperatif sayısı, 2018 yılının aynı ayına göre %34,43 oranında azaldı.

- 2019 yılının ilk iki ayında 2018 yılının aynı dönemine göre kapanan şirket sayısında %9,89 kapanan kooperatif sayısında %23,22 oranında azalış olup, kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %9,35 oranında artış gözlenmiştir.
- 2019 yılı Şubat ayında kapanan kooperatif sayısı, 2018 yılının aynı ayına göre %34,43 oranında azaldı.

Tablo 11: Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri, Şubat 2019

İLAN TÜRÜ	ŞİRKET TÜRÜ	ŞUBAT 2019	OCAK 2019	Bir Önceki Aya Göre Değişim (%)	ŞUBAT 2018	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)	OCAK- ŞUBAT (2 Aylık)		
							2018	2019	Değişim (%)
Kurulan	Şirket	6.694	8.278	-19,14	7.094	-5,64	16.629	14.972	-9,96
	Kooperatif	78	89	-12,36	73	6,85	169	167	-1,18
	Ger.Kişi Tic.İşl.	1.794	3.073	-41,62	3.136	-42,79	8.073	4.867	-39,71
Tasfiye	Şirket	974	1.614	-39,65	914	6,56	2.397	2.589	8,01
	Kooperatif	29	52	-44,23	37	-21,62	91	81	-10,99
Kapanan	Şirket	625	1.927	-67,57	621	0,64	2.832	2.552	-9,89
	Kooperatif	40	165	-75,76	61	-34,43	267	205	-23,22
	Ger.Kişi Tic.İşl.	2.219	2.987	-25,71	1.958	13,33	4.761	5.206	9,35

Kaynak: TOBB

Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler

1) Dış Ticaret

Tablo 1: 2019 Mart Ayı Malatya İhracat Rakamları (Bin Dolar)

SEKTÖR	1 - 31 MART			1 OCAK - 31 MART		
	2018	2019	Değ. (%)	2018	2019	Değ. (%)
Çelik	0,5	195	38.522	27	205	662
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	27	633	2.190	65	1.486	2.163
Demir ve Demir Dışı Metaller	117	9	-92	585	94	-84
Deri ve Deri Mamulleri	41	5	-86	47	6,2	-87
Diğer Sanayi Ürünleri	0	3		0	3,4	
Elektrik Elektronik	425	816	92	1.072	2.761	157
Fındık ve Mamulleri	611	456	-25	1.614	1.512	-6
Halı	0	22		39	63	60
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	11.199	8.220	-26	30.182	28.775	-4
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	1.833	1.034	-43	3.415	2.277	-33
İklimlendirme Sanayii	67	68	1,9	171	241	41
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	168	246	46	828	377	-54
Kuru Meyve ve Mamulleri	12.904	13.457	4	38.966	38.775	-0,5
Madencilik Ürünleri	71	3	-96	292	2,8	-99
Makine ve Aksamları	396	324	-18	1.198	1.906	59
Meyve Sebze Mamulleri	213	276	29	844	554	-34
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	153	204	34	568	532	-6
Mücevher	0	0		0	0	
Otomotiv Endüstrisi	0,5	11	1.971	12	54	328
Savunma ve Havacılık Sanayii	0	19		0	49	
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	913	1.475	61	3.435	1.725	-49,7
Süs Bitkileri ve Mam.	0	102		0	102	
Tekstil ve Hammaddeleri	2.660	1.961	-26	6.781	5.480	-19
Yaş Meyve ve Sebze	708	51	-93	1.908	240,7	-87
Zeytin ve Zeytinyağı	0	6		0	6,2	
TOPLAM	32.514	29.606	-8,9	92.057	87.236	-5

Kaynak: TİM

Malatya'nın 2019 yılı Mart ayı ihracat tutarı yaklaşık 29,6 milyon Dolar olup bu ihracat rakamı 2018 yılı Şubat ayının ihracat rakamı olan 32,5 milyon Dolara göre %8,9 azalış anlamına gelmektedir. 2019 yılı 3 aylık toplam ihracat tutarı ise 87,2 milyon Dolar olup bu tutar 2018 yılı 3 aylık ihracat tutarı olan 92 milyon Dolara göre %5 azalma anlamına gelmektedir.

Malatya'nın en önemli gelir kaynağı olan kayısı ve kayısı çekirdeğinin ihracatı sadece Malatya gümrüğünden yapılmadığından toplam ihracat tutarı için Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatına bakmak gerekmektedir. Tablo 2, Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatını göstermektedir.

Tablo 2: 2019 Yılı Türkiye'nin Kuru Kayısı ve Kayısı Çekirdeği İhracatı

Aylar	Kuru Kayısı		Kayısı Çekirdeği	
	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)
Ocak	20.847.845	8.275.925	1.913.769	900.623
Şubat	22.676.805	9.064.955	1.204.191	614.579
Mart	20.710.816	8.463.288	1.769.905	757.090
Toplam	64.235.466	25.804.168	4.887.865	2.272.292

Kaynak: TİM

Malatya'nın Mart ayı ithalat istatistikleri ise Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: 2019 Yılı Mart Ayı Malatya İthalat İstatistikleri (Dolar)

Fasıl Adı	İthalat
Tarım ve hayvancılık	5.917.850
Ormancılık ve tomrukçuluk	48.244
Taşocakçılığı ve diğer madencilik	200.945
Gıda ürünleri ve içecek	193.659
Tekstil ürünleri	17.743
Dabaklanmış deri, bavul, el çantası, saraciye ve ayakkabı	435
Kağıt ve kağıt ürünleri	43.027
Basım ve yayım; plak, kaset vb.	64.473
Kimyasal madde ve ürünler	1.918.536
Plastik ve kauçuk ürünleri	34.810
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	113.968
Ana metal sanayi	7.115
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	5.833
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	214.769
Büro, muhasebe ve bilgi işleme makinaları	643
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli mekine ve cihazlar	39.571
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat	4.895
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	547
TOPLAM	8.827.063

Kaynak: TÜİK

2) Yatırım Teşvikleri

Malatya’da yatırım teşvik belgesi alan işletmelerin sayısı, teşvik alan işletmelerin ne kadarlık bir tutar için bu teşvik belgesini aldığını ve son olarak bu yatırımla birlikte ne kadarlık bir istihdam sağlamayı planladığını Tablo 4 vermektedir.

Tablo 4: Malatya’da Alınan Yatırım Teşvik Belge İstatistikleri

Aylar	Belge Adedi		Sabit Yatırım (Milyon TL)		İstihdam	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Ocak	9	4	71	30	670	201

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

Tablo 5: 2019 Şubat Ayında Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2019 ŞUBAT (BİR AYLIK)									2018 ŞUBAT (BİR AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	
33	0	11	3	0	2	0	16		34	1	24	1	0	3	2	11	

Kaynak: TOBB

Tablo 6: 2019 Yılı Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2019 OCAK-ŞUBAT (İKİ AYLIK)									2018 OCAK-ŞUBAT (İKİ AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	
68	0	35	6	0	11	2	31		75	4	56	14	0	8	5	21	

Kaynak: TOBB

4) Karşılıksız Çek ve Protestolu Senet İstatistikleri

Tablo 7: Malatya’da Karşılıksız Çek Tutarları (Bin TL)

Aylar	2015	2016	2017	2018	2019
Ocak	4.097	14.231	8.865	11.551	15.523
Şubat	3.861	17.605	7.358	6.510	8.695
Mart	7.132	12.571	7.001	6.432	
Nisan	5.988	7.679	2.382	8.525	
Mayıs	4.177	13.551	6.916	8.040	
Haziran	10.984	8.928	5.520	3.281	
Temmuz	15.496	6.932	5.651	14.359	
Ağustos	14.695	15.918	2.791	15.141	
Eylül	17.434	9.943	3.848	11.072	
Ekim	14.104	9.446	16.979	29.973	
Kasım	24.520	10.041	7.340	25.853	
Aralık	22.584	12.230	6.174	21.091	
TOPLAM	145.072	139.077	80.770	161.829	

Kaynak: TBB

Tablo 8: Malatya’da Protestolu Senet Tutarları (Bin TL)

Aylar	2015	2016	2017	2018	2019
Ocak	3.001	2.554	4.162	4.136	12.259
Şubat	3.119	4.290	3.340	7.920	6.334
Mart	2.582	2.739	4.396	3.742	
Nisan	2.487	2.402	3.882	6.036	
Mayıs	2.908	2.830	4.291	5.461	
Haziran	3.522	3.953	4.164	5.954	
Temmuz	4.091	3.892	4.185	6.794	
Ağustos	3.291	3.814	4.278	7.445	
Eylül	3.722	4.578	4.175	14.184	
Ekim	4.299	3.683	6.352	9.599	
Kasım	4.284	4.462	4.143	13.098	
Aralık	4.132	4.465	3.703	7.803	
TOPLAM	41.439	43.662	51.071	92.173	

Kaynak: TBB

5) Konut Satış İstatistikleri

Tablo 9: Malatya’da Konut Satış İstatistikleri

	2017	2018			2019		
Aylar	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam
Ocak	831	287	420	707	233	417	650
Şubat	842	304	444	748	262	327	589
Mart	1.130	358	526	884			
Nisan	920	306	440	746			
Mayıs	964	371	601	972			
Haziran	736	386	515	901			
Temmuz	939	395	607	1.002			
Ağustos	975	414	524	938			
Eylül	1.503	553	637	1.190			
Ekim	1.012	653	676	1.329			
Kasım	1.035	311	394	705			
Aralık	1.097	596	606	1.202			
Toplam	11.984	4.934	6.390	11.324			

Kaynak: TÜİK

6) Patent ve Marka İstatistikleri

Tablo 10: 2019 Ocak Ayında Malatya’da Marka ve Patent Başvuru İstatistikleri

Tür/Ay	2019 Ocak	2019 Şubat
Patent Başvuru Sayısı	1	0
Faydalı Model Başvuru Sayısı	2	0
Marka Başvuru Sayısı	23	26
Tasarım Başvuru Sayısı	1	1

Kaynak: Türk Patent

KAYNAKÇA

- BDDK
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- Hazine ve Maliye Bakanlığı
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- TCMB
- Ticaret Bakanlığı
- TİM
- TOBB
- TÜİK
- Türkiye Bankalar Birliği
- Türk Patent ve Marka Kurumu